

בכל זאת הגענו, למרות הכל

אחרי דרך חתחתים ארוכה וקשיים מבית ומחוץ נפתחו בתחילת שנת הלימודים הנוכחית ארבע כיתות ט' בגישת ולדורף, בשלושה תיכונים חדשים – בירושלים, ברמת גן ובקריית טבעון. כתבי "אדם עולם" ונציגים מקומיים נשלחו לבתי הספר ביום הראשון לשנת הלימודים, כדי לספר איך נראים חלוצים, מודל תש"ע

עין שלישית על מצח התלמידים

אל כיתה ט' בבית הספר "אדם" נכנסו בוגרי חינוך ולדורף, אבל גם תלמידים חדשים שלא למדו עד כה בחינוך האנתרופוסופי. טקס המעבר שלהם, שהתחיל במצרים העתיקה, מבטיח להם ולמוריהם שנה רצופת אתגרים

מאת אפי בת אילן

עין מצרית גדולה ומבהיקה, בצבעי טורקז וזהב, ריחפה מעל תלמידי כיתה ט' החדשה בבית הספר "אדם" ביום הראשון ללימודיהם. משנכנסו לממלכתה ונסגרו הווילון, עברו 17 החניכים הטריים דרך מסדרון צר וחשוך. גם למנוסים יותר ביניהם היה זה טקס מעבר. ממחוזות שבהם קסם, אגדה, דרמה ומוסיקה הובילו את לימודיהם (אם למדו לימודים אנתרופוסופיים), עברו עכשיו בחושך לשלב חניכה בסודות התרבות, בדרך לאחריות ומעורבות חדשים. אין זה מעבר שנרשם במחברת, או מורכב מרעיונות שיש ללמוד. זהו מבחן אישיות, רצון ונחישות ומסע חושי בתוך מסתורין.

שיעור פיסול, בית הספר אדם.

צילום: נועה דובדבני

הדרמה "מגניבים", שטוב שיש הרבה מורים, ולא אחד ("פחות מעיק").

לבוגרי אדם יש הרגשה של חופש רב יותר, ומבורך. כשאני פוגשת אותם בהפסקה, קבוצה "מעורבת", הם עסוקים בללמד זה את זה אקורדים בגיטרה. זה דחוף, ואין להם הרבה זמן בשבילי. צעיר אחד, "חדש" ונבון, שטוען שהשיטה אינה בשבילו, שכל העיטורים וההעתקות של עיטורים ממחברת למחברת רק פוגעים בעיקר, היינו הלמידה. הוא מוסיף עוד הערה חשובה, רעננה, ורלבנטית לכל הורה (ואדם): עדיף שכאשר המורים מתעצבנים, הם יהיו ישרים כעס שלהם. הוא מוצא שדווקא כאן, בחסות רעיונות מהמקדש, המורים מגיבים ב"שאנטי", אבל מתחת לרוגע המדומה הם רגוזים מאוד. לדעתו, "זה לא לעניין".

אנחנו כבר לא בפירמידות. מן הסתם לפרחי הכהונה המצרית לא היתה אפשרות לבקר את הכוהנים שלימדו אותם. התברכנו בעידן אחר, שאליו אנו מנסים להביא גם קודש, וגם עומק שלא תמיד מצויים בסביבה העכשווית, המהירה, הממוחשבת. כדי להצליח, המאמץ הזה יהיה גם קשוב מאוד לתלמידים. ובהתאם לתקופה, יהיה להם הרבה מה לומר. בינתיים, שמעתי שהשיעורים על מצרים ויוון מרתקים, וראיתי עין מצרית שלישית קטנה שנחקה על מצחם של חלק מהתלמידים.

יְרוּשָׁלַיִם

מסע החניכה החל כאמור במצרים העתיקה, אימפריית ידע ואמנות גדולה, רוויית סודות והתייחסות מעמיקה אל המוות. הם עברו במסדרון הצר בשורה ארוכה, בדרך לפירמידה הגדולה, ולגיאומטריה הקדושה שבחובה. לפניו הלך חניך הכוהנים המצרי, נער בודד. כדי להתקבל היה עליו לעבור בריכת מים עמוקה (בתרבות שבה לא ידעו לשחות), ואחר כך לעבור מבחן אש של גחלים לוהטות. אחרי מבדקים פיסיים אלו, עבר הנער בוחן מוסרי (פיתוי של כוהנת יפה ושיקוי), ורק אז התקבל ללמידה בגוב הפירמידה, שבה היה חבוי כל הידע של העולם העתיק: אסטרונומיה, מתמטיקה, גיאומטריה ועוד.

שורת תלמידי כיתה ט' פסעו מאחוריו: אלה החדשים ל"מדעי האדם" מהוססים יותר, ממשיכים בעידוד הקבוצה המנוסה. מבחן האש הראשון שלהם, "הבה נשירה שיר הללויה" בשלושה קולות, בניצוחה ההחלטי של אליה רזניק, המורה לזמרה, זרק אותם למי השירה. שיר פשוט אמנם, מלים ספורות בכמה משפטים – אבל כאמור, שלושה קולות. התנסות לא קלה לתלמידים החדשים.

זה לא היה קל, וזו כמובן רק ההתחלה. המוסיקה אכן צוינה בפי התלמידים החדשים כאחד הנושאים הקשים לקליטה. וכן הברכה בבוקר, שהובנה (ברוח הקודש המצרית ששרתה על הכיתה?) כסוג של תפילה. גם אלה שבאו בשביל האמנות, בגלל מספר התלמידים הקטן או האחים הקטנים שלמדו או לומדים ב"אדם", מגדירים את מה שנחווה כ"מוזר". כולם מרגישים שיש כימיה ותמיכה בין התלמידים ה"ישנים" לחדשים, ששיעורי

גם הקלה, גם הכלה

כשנכנסו שמונת תלמידי כיתה ט' אל אולם הספורט באורט ע"ש גרינברג, לטקס פתיחת השנה, ניכר החשש על פניהם. אבל כשהמנהלת קראה לתלמידיה לקבל אותם בחיבוק, והקהל השיב לה במחיאות כפיים, אפשר היה להרגיש בחוטי השייכות הנשזרים סביב הקבוצה

מאת תהילה עוזרי-יריב

החברתית. כשנכנסו לאולם הספורט לטקס הפתיחה, מילמלו משהו בנוסח "בטח כולם ישימו לב אלינו עכשיו". הם נצמדו זה לזה, נתמכים ומתחזקים מנוכחותם ההדדית. אבל כשהנואמים השונים נשאו כלפיהם ברכות ואיחולים, נמלא האולם במחיאות כפיים ובאוויר הורגשה תחושה של הקלה והכלה, של קבלה מוחלטת של הקבוצה הקטנה אל תוך השלם.

בנאומים כונו הנערים שוב ושוב "אמיצים" ו"פורצי דרך", ולא בכדי. חלק מבוגרי שקד בחרו בכל זאת להמשיך להתחנך בהרדוף, בשל החשש שלא יתקבלו כאן, שיציקו להם בשל ה"שונות" כביכול שלהם, שלא יבינו את צורכיהם והלך מחשבתם – ושאיפשהו בדרך ילכו לאיבוד. מנהלת החטיבה העליונה, לילך שני רומנו, פנתה בנאומה אל ילדי החינוך הממלכתי: "יתנו להם (לילדי ט') חיבוק! תנו להם להרגיש שהם חלק מכם, הם ילדים כמוכם".

אחד המורים מספר בצד על אופטימיות גדולה שמלווה אותו לצד התהליך המרגש והחדשני, על האמונה שלו באנשי החינוך של אורט, בעיקר בחבריה הצעירים, שמגלים פתיחות גדולה לידע חדש, לתחומי עניין לא שגרתיים, גם אם אין להם בהם בהכרח שליטה או היכרות מוקדמת. אפשר להישאב לכוח המניע אותו, לדמיין את הלהט הזה בתוך מערך השיעורים ואת הילדים בני המזל שעוד ייפתחו וייסחפו לעולמות מאתגרים.

תוך כדי סיור ברחבי בית הספר מספרת דורית סירבלה, מנהלת החטיבה הצעירה, על החזון שניצב תמיד לנגד עיניה לצד העניינים השוטפים: שילוב התלמידים בקהילה, עשייה חברתית ענפה, תרומה ופיתוח מודעות לתושבים ולסביבה, הקניית ערכים, פלורליזם, והכל תוך כדי התבוננות וקבלת המשתנה, בלי הכרזות והצהרות בומבסטיות, אלא בחיפוש מתמשך אחר משמעות.

לקראת סוף יום הלימודים המקוצר, העיניים והלב מתחילים אט אט להתרגל לרעיון המופשט הקורם כאן עור וגידים. אחד מילדי הכיתה החדשה מגלה למחנכו כי "בתחילת היום קצת דאגתי, לא היה לי מושג מה ואיך יהיה. אבל עכשיו אני מרגיש כבר הרבה יותר טוב, נרגעתי".

כיתה ט' בתיכון אורט ע"ש גרינברג בקריית טבעון אינה עוד כיתה ט' אחת מני רבות. תלמידי כיתה ט', הם חלוצים. לא פחות. הקבוצה הקטנה הזאת מגשימה את תחילתו של מהלך שנרקם בשנתיים האחרונות מצד מובילי חינוך מטבעון, והודות לשיתוף פעולה תומך ונלהב מצד ראש המועצה, דוד אריאל.

אפשרויות ההמשך שעמדו לפני בוגרי בית הספר "שקד" בתום שמונה שנות לימוד הסתכמו עד לשנה זו בברירת מחדל – הצטרפות לבית הספר התיכון בהרדוף. אבל החל בשנת הלימודים הנוכחית (תש"ע), תיכון אורט המקומי התגייס ולקח על עצמו, בהתכוונות מלאה, את שילוב התלמידים הללו בתוך תחומי היישוב, כדי לענות על הצורך הקיים לשמור את הנערים והנערות בתוך חיי הקהילה והחברה שאליה הם משתייכים.

על כן נוספה כיתה ייחודית לשכבת ט', מתוך מחשבה לסייע להם להיטמע בתוך בית הספר, לבסס בקרבם תחושת שייכות מוחלטת ולהימנע כמה שאפשר מאווירת תחרות והתבדלות. כיוון שכך, תלמידי הכיתה דאגו להופיע הבוקר לכיתתם, כמו כולם, בתלבושת האחידה הנהוגה במקום, והשתתפו ככולם בטקס החגיגי שנערך באולם הספורט עם 500 ילדים נוספים מהחינוך הממלכתי.

בשער בית הספר קיבלו את פני נערים שניגנו בגיטרה והנעימו בשירים עבריים, שלטים מאירי עיניים וחגיגות מתלבשת מכל פאה וזווית. כל התלמידים והמורים הופיעו בחולצות לבנות, ועל רקע המדשאות הרחבות המקשטות את בית הספר המטופח, המראה היה מרהיב וצלול. לשמחתי, הורשיתי להיכנס לכיתה ולהשתתף בשיעור הראשון. הרגשתי שותפה ליצירת היסטוריה, לראשוניות של רגע בורא עתיד.

יונתן לוי ומיכאל אמן, שני המורים הצעירים, מלהיבים בכמות הרעננות שאצורה בתוכם. רינת פיינגולד, המורה לאמנות שהיא גם מעין אם בית, משמשת לתלמידים גם כמקור לעידוד, ליטוף ונחמה בכל הזדמנות.

שיחה עם הנערים מגלה אנשים צעירים ומרשימים, בטוחים בדרכם, היודעים לקראת מה הם הולכים. אפשר לזהות בקולם חשש מפני הבאות, בעיקר מההשתלבות

טבעון

צילום: טל גליקה

שגרה רק לכאורה

בבית הספר "אורים" שבכפר הירוק נפתחו השנה שתי כיתות ט'. של בוגרי היסודי מאורים, וכן של בוגרי בית הספר "זומר" ברמת גן, שבעירים לא נמצא המבנה המתאים לתיכון. הגר סלפטר, בוגרת זומר ותלמידת כיתת התיכון, מספרת על היום הראשון ללימודים

מאת הגר סלפטר

שגרתי – אבל שופע הנאה, גם מבחינה לימודית וגם מבחינה חברתית. שיעור האנגלית שאחרי הפסקת האוכל היה שונה בהחלט מהשיעור ביסודי, אך אני משערת שבמהרה נתרגל לסגנון הלימוד החדש.

השיעור הבא היה פחות מוגדר, מעין שיעור גיבוש. מכיוון שיש שתי כיתות ולדורך בשכבה, התקופות נלמדות בנפרד אך שאר המקצועות נלמדים במעין "הקבצות", המורכבות מילדי שתי הכיתות. לכן, איננו יכולים להישאר מנותקים זה מזה ולהיות מחוברים רק לילדי "כיתת האם" שלנו.

בתחילת השיעור הוצבו הכיסאות זה מול זה בשני טורים, ומחנכי שתי הכיתות ביקשו מאיתנו לבחור אחד מהם באופן אקראי ולהתיישב עליו. לאחר מכן התבקשנו לערוך ריאיון לילד היושב מולנו במשך דקה, ואז להתחלף בתפקידים. כעבור שתי דקות, כל ילד זו כיסא אחד שמאלה, והראיונות התחילו שוב. משחק ההיכרות הזה קירב מיד בין כל ילדי השכבה.

נדמה ש"תקציר היום" הזה נראה כמו יום לימודים רגיל, אבל את האווירה שהייתה במקום קשה להעביר בכתובים. על דבר אחד אני יכולה להעיד: ההרגשה היתה "בוגרת" הרבה יותר מזו שבבית הספר היסודי. ♦

רמת גן

אחרי כל כך הרבה ימי עבודה והכנה שקדמו לתחילת הלימודים, בית הספר "אורים" בכפר הירוק כבר נראה לי מוכר. לא המקום הזר והמאיים שאמור להיות בית ספר חדש. ומשום מה, אני לא מרגישה "לא שייכת", או "לא רצויה".

נחמד שיש עוד ילדים גם בכיתה המקבילה. תמיד, כשפוגשים ילדים חדשים, עולה השאלה "באיזה בית ספר את? מה זה אנתרופוסופי?" כאן, זה מיותר, ושיחת ההיכרות הראשונה זורמת מעצמה.

את טקס הפתיחה לתיכון חגגנו כמה ימים קודם לכן. רצינו שכל מורי היסודי ישתתפו בו, ואת זה אי אפשר לעשות ביום הראשון ללימודים. אז הקדמנו. ילדי שתי הכיתות הלכו אחרי המחנכים בטור ארוך לכיוון ספסל מלא נרות, וכל ילד הדליק בתורו נר. לאחר מכן היה קטע מוסיקלי שניגנו כמה נציגים מהכיתות.

ביום הלימודים הראשון נערך טקס נוסף, שהשרה קסם על כל הנוכחים. כל כך נעים שילד בן 6 וילד בן 15 נמצאים באותו החלל, ומרגישים שייכים זה לזה למרות ההבדלים ביניהם. הטקס כלל, כמובן, שירה מפי המורים ונגינת התלמידים הבוגרים, אבל מה שאותי הקסים היה ה"גשר" שתחתיו עוברים תלמידי כיתה א'.

ואז חזרנו לכיתות: תקופת גיאוגרפיה, תקופה רגילה, שיעור

צילומים: יורם שפירא